

Успіхів VII-ому З'їзду СУР та якнайбільших
шансів кандидатам до його Проводу!

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXVI-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 19-20/жовтень 2015 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

Ольга ЯВОРСЬКА

ЖІНОЧА ДОЛЯ

Жіноча доля - як терпка роса,
Що на чебрець опівночі спадає.
Цілує душу відчаю сльоза,
А каяття помилки виправляє.
Жіноча доля – як лукавства тінь.
Уста сміються, а в очах – зажура.

Закреслить тугу забуття глибинь,
Сама себе, всміхаючись, одурить.
У щасті пригортає цілий світ,
Про зло благає пам'ять замовчати.
Жіноча доля – милосердя цвіт,
Воїстину уміє все прощати.

У номері:

- З роману про банатських українців ▶ стор. 2
- Помер письменник Р. Лубківський ▶ стор. 3
- Україна непостійний член Радбезу ООН ▶ стор. 4
- Генсекретар СУР І.-Л. Горват ▶ стор. 5
- Що знаємо про їстівні рослини? ▶ стор. 6
- З днем народження, дорогі ювіляри! ▶ стор. 7
- Сеньйор української літератури в Румунії ▶ стор. 8
- У 56-у річницю вбивства С. Бандери ▶ стор. 9
- С. Бучута – до радіослухачів Сігета ▶ стор. 10
- Гетьман України Пилип Орлик ▶ стор. 11
- Вечір міжетнічної культури в Бухаресті ▶ стор. 12
- Дружини і дочки гетьманів України ▶ стор. 13
- «Енітмі» – сорок років! ▶ стор. 14
- Наші діти – наша гордість! ▶ стор. 15
- IX-ий Фестиваль капусти в Мілішівцях ▶ стор. 16

«РОНЯНСЬКИМ ГОЛОСАМ» – 66

Ближиться уже 66-ий рік заснування хору «Ронянські голоси» села Верхня Рівна із Мараморощини. Час минає. Але для хору не дарма. Під керівництвом талановитого професора Джети Петрецької, уже 15-ий рік, хор робить репетиції і виступає на артистичних, культурних подіях в повіті і поза ним. У репертуарі хору до 40 пісень, здебільшого на чотири голоси. Останні три місяці хор виступав із програмою у 6-ох місцевостях. Багато із них разом із учнівським ансамблем «Соколята».

Так, 5 липня ц.р. хор, разом із «Соколятами», був запрошений на міжнародний фестиваль «Співжиття» – XXII-ий випуск – в Сучаву, що відбувся на сцені Музею буковинського села. На цій фестивалі брали участь ансамбль «Козачок» с. Балківці, хор «Голос українців» – Банат, «Мала Поляна» – польський танець, вокальний колектив липован «Берьоза» та «Берьозушка», «Чанлар» – турко-татарські танці із Кобадіна (Тульча), грецький танцювальний колектив із м. Яси і колектив румунських народних танців із села Білка. З України брали участь співачки Тетяна Кисляк і Тетяна Мудра разом із заслуженим артистом України Маріяном Гаденком.

Хор «Ронянські голоси» виконав кілька українських пісень на 4 голоси у супроводі акордеоніста Миколи Гріжака. Після хору виступив і ансамбль «Соколята» із танцем «Гопак», теж приготовлений проф. Джетою Петрецькою. Ось, що пише про виступ хору пан Євсебій Фрасинюк: «Хоровий колектив «Ронянські голоси» пані Джети Петрецької підняв майстерність виконання музичних

текстів, якщо пожартуємо, багато вище Верхньої Рівни, тобто, серйозно сказати, до так званої висоти майстерності». З цієї нагоди хористи і танцюристи із Верхньої Рівни відвідали місто Сучаву, кріпость Штефана Великого, а на поверненні додому

відвідали і кілька буковинських монастирів.

У неділю, 19 липня 2015, хор «Ронянські голоси» брав участь у екскурсії, організованій СУР, філія Марамуреш, під проводом проф. Мирослава Петрецького у Долину Васеру – Вішеу де Сус, Марамуреш.

В цій екскурсії, яка справлялася стародавнім поїздом по долині річки Васер, брали участь і артистичні групи із Луга над Тисою, Кричунова, Красного, Рускова і Полян. Дорога поїздом тривала дві години у чудовій природі. Зупинились на полянці річки, де була сцена. Тут усі артистичні групи представили програму під оплесками екскурсіоністів. Хор «Ронянські голоси» виконав пісні: «А мій милий чорнобривий»,

«Якби дівки зроду не робили», «Через річеньку, через болото», «Якби мені сивий кінь». Серед прекрасної природи пісні у супроводі акордеона прозвучали задушевно! Взагалі екскурсія у Долині Васера залишиться у пам'яті хористів не тільки, що вони проїжджали поїздом прадавнім, а і тим, що вони дізналися, що в цій долині жило велике число українців, свідком будучи «руське» (українське) кладовище в цьому місці.

Слідуюча подія, на якій брав участь хор «Ронянські голоси», на цей раз і учнівський ансамбль танцю «Соколята» із Верхньої Рівни, є «Міжетнічний фестиваль, який відбувся у Великім Бичкові, Марамориш, приготовлений головою сільської організації СУР паном Греченюком. Відкрив цей фестиваль голова СУР Степан Бучута і перший заступник голови Мирослав Петрецький. На цій фестивалі брали участь: групи дітей із Реміт, вокальна група жінок «Барвінок» із Кричунова, вокальна група «Русчанка», група «Краснянка» і мішана група із Луга над Тисою. Всі ці групи вокалили українські пісні на два голоси. Мішаний хор «Ронянські голоси» виконав також кілька пісень на 4 голоси: «Якби мені сивий кінь», «Ой ти, дівчино», «А мій милий» і, разом із учнями-танцюристами, пісню: «Дунаю, Дунаю». Після цього виступив учнівський ансамбль «Соколята», який виконав український танець «Гопак». Були бурхливі оплески.

У селі Кричунів, Мараморощина, 9 серпня 2015 р. відбулося свято з футболу з формаціями із українських сіл Мараморощини.

(Продовження на 7 стор.)

Текст і фото:
Іляна ДАН

Мирослав ДОЧИНЕЦЬ (м. Хуст, Україна)

◆ **Національна премія України ім. Т. Шевченка 2014 р.** ◆

«ВІЧНИК»

(Уривок з роману Української електронної бібліотеки про наших банатських українців)

(Поч. у н-р 15-16/2015 р.)

Вдома я скороспішно схапав свої пожитки в міх і ступив до кабінету. Заповітна скриня звично була прикрита вишитим обрусом. Я всилив ключ у замковину і підняв віко. В строгому порядку там було укладено старі фоліанти, зшитки, образки, ікони, монети, коштовна зброя, мікроскоп, терези, лупи, лікарське начиння. І поверхи білів лист із написом: «Моєму дорогому учневі-насліднику».

«Ти щось загубив там?» – почув я рипучий голос із порога. Голос молодого аптекаря.

«Ні, – відмовив я. – Ліпше з розумним загубити, чей з дурним найти. Так казав ваш батечко. Однак гадаю, що сей листик дозволите мені забрати? Він адресований мені».

Той промовчав. Я виступив за ворота, і скрипучий когут на стрісі махнув мені бляшаним хвостом.

А далі я йшов через ніч, і колюча осіння мжа сікла мене в груди. Йшов у нові необітовані краї. Як сиротою вродився, так сиротою й бреду манівцями. Та хіба я щось утратив? Зате скільки здобув! І се перебуватиме зі мною вічно.

Кому повім печаль мою? Сим безгомінним горам, що віки слухають і мовчать? Сим деревам, що листом говорять своє і нікого не слухають? Сим птицям, котрі теж не знають, що таке печаль? Коли втомляться, то випадають з вирію мовчки...

Не біймося й ми печалі. Пізнаймо її. Приймімо її і даймо їй ім'я. І полюбімо її. І стане вона світлою. Бо народжуємось ми в темряві, а покликані Світлом.

На дорозі, котрою поважний Джеордже ввів мене в свій зелений світ, я впав на коліна і подякував землі, що недавно прийняла сього небуденного мужа, котрий носив мудрість, як квітка запах. І вкотре перечитав його заповітне письмо.

(Продовження на 4 стор.)

Мирослав ДОЧИНЕЦЬ. Рік нар. 1959

Помер письменник та громадський діяч Роман Лубківський

23 жовтня 2015 р. помер відомий український письменник, поет, перекладач, критик, журналіст, громадсько-політичний діяч, лауреат Національної премії України ім. Т. Г. Шевченка Роман Мар'янович Лубківський. Про це повідомив син покійного, дипломат Маркіян Лубківський на своїй сторінці у Facebook.

Роман Лубківський народився 10 серпня 1941 в с. Острівець на Тернопільщині. З 1976 року був членом Спілки письменників України. В 1990–1994 роках обраний народним депутатом України першого скликання. Він став одним з ініціаторів традиції складання присяги Президентами України на Пересопницькому Євангелії. Також займав посади Надзвичайного і Повноважного посла України, спочатку в Чеській та Словацькій Федеративних республіках, а пізніше в Чехії.

Більше про життя та творчість пана Лубківського читайте в матеріалах за посиланнями: «Актуальність Маркіяна Шашкевича сьогодні – не примітивно-декларативна, а політична»; «Явище європейського виміру»; «Культура перекладу виростає з толерантності».

Редакція газети "День" висловлює співчуття близьким та рідним з приводу важкої та непоправної втрати.

Редакція часопису «Вільне слово» приєднується до редакції газети „День“, висловлюючи, у свою чергу, співчуття близьким та рідним з приводу важкої втрати визначного письменника і громадсько-політичного діяча Романа Лубківського.

«Вільне слово»

8 ПРОСТИХ СПОСОБІВ ПРОДОВЖИТИ ЖИТТЯ

Відомий великобританський психолог Луїза Аткинсон, спираючись на свій багаторічний досвід і останні медичні дослідження, складала перелік з кількох досить простих правил, дотримання яких може не тільки принести істотну користь здоров'ю, а й головним чином продовжити життя будь-якій людині.

№ 1. Чашка чаю в день

Як показали відразу кілька наукових досліджень, особливі компоненти чаю сприяють зниженню рівня гормонів стресу, розслабленню кровеносних судин і навіть збільшують виживання після серцевого нападу на 28%.

№ 2. Дихайте через соломку

Приділяйте хоча б 2-3 хвилини в день виконання наступної вправи: робіть глибокі довгі вдихи через соломинку. Це дозволить Вам дихати більш глибоко, що, в свою чергу, поліпшить роботу і потужність Ваших легень, сповільнить пульс і знизить артеріальний тиск.

№ 3. Ходіть пішки

Численні дослідження говорять, що навіть недовга прогулянка щодня благотворно впливає на роботу мозку і уповільнює процес старіння пам'яті.

№ 4. Їжте більше цибулі

80 грамів цього легкодоступного продукту здатні істотно скоротити ризик розвитку раку яєчників, гортані і колоректального раку, а також в цілому зміцнити імунну систему завдяки кверцетину, що у великій кількості міститься в цибулі. (Подала І.П.-К.)

(Далі буде)

НА ЗГАДКУ

Слова: Марія ОПРИШАН-ГРАМАР

Музика: Юрій КЕРА

Moderato

Пройшли роки, забрали
із собою красу і веселість дитячих літ,
лишили ми ті спогади пам'ятку,
які вже не повернемо по-вік.
Роки минули, ми повиростали,
зайняли кожен місце у житті,
але про школу ми не забували ні те, що вчили нас у ті роки.

Де ж діти ті, що весело гуділи
В шкільнім подвір'ї, як бджоли навесні,
І вчилися, і гралась на дозвіллі,
Не знаючи ні горя, ні журби?

Роки минули, ми повиростали,
Зайняли кожен місце у житті,
Але про школу ми не забували
Ні те, що вчили нас у ті роки.

Україна обрана непостійним членом Ради Безпеки ООН

За таке рішення на голосуванні в ООН проголосували 177 країн

Держави-члени Організації Об'єднаних Націй в ході голосування вибрали Україну непостійним членом Ради Безпеки ООН. На голосуванні в ООН за таке рішення проголосували 177 країн. Крім України непостійними членами РБ ООН також можуть стати Єгипет, Сенегал, Уругвай і Японія. Таким чином, з 1 січня 2016 року Україна строком на два роки стане одним з 10 непостійних членів Радбезу ООН. Згідно зі Статутом ООН, Рада безпеки несе головну відповідальність за підтримання міжнародного миру і безпеки. Рада Безпеки складається з п'ятнадцяти членів ООН. Кожен член Ради безпеки має один голос. Члени ООН погоджуються, відповідно до цього Статуту, підкорятися рішенням Ради безпеки і виконувати їх. Рада безпеки ООН відіграє провідну роль у визначенні наявності загрози миру або акту агресії. Вона закликає сторони у спорі врегулювати його мирним шляхом, і рекомендує методи врегулювання або умови врегулювання. У деяких випадках Рада безпеки може вдаватися до санкцій або навіть санкціонувати застосування сили з метою підтримання або відновлення міжнародного миру і безпеки. Крім того, Радбез виносить Генеральній асамблеї рекомендації щодо призначення нового генерального секретаря ООН і прийому нових членів до складу ООН. Генеральна асамблея і Рада безпеки обирають суддів Міжнародного суду. Рада безпеки ООН складається з 15

членів: п'яти постійних (Китай, Російська Федерація, Сполучене Королівство, Сполучені Штати і Франція) та десяти непостійних членів, що обираються на дворічний термін. Кожен член Ради по черзі головує в ньому протягом одного місяця, причому вибір головувати в Раді держав-членів проводиться в англійському алфавітному порядку. Як писало видання The Washington Post, Україна хоче отримати місце в Радбезі ООН і тоді, якщо вона приєднається до найбільш впливового органу ООН, в якому її заклятий ворог Росія має постійне членство, "феєрверки точно будуть". Як заявляв президент Петро Порошенко, Україна на Генасамблеї ООН підніме питання про позбавлення Росії права вето в Раді Безпеки. За його словами, цей крок не тільки зробить механізми Радбезу ООН більш ефективними, він поверне цим механізмам ефективність, оскільки зараз Радбез просто блокується і не в змозі виконувати свою роль.

Мирослав ДОЧИНЕЦЬ (м. Хуст, Україна)

◆ *Національна премія України ім. Т. Шевченка 2014 р.* ◆

«ВІЧНИК»

(Уривок з роману Української електронної бібліотеки про наших банатських українців)

(Продовження. Поч. на 2 стор.)

«Хочу, аби ти звикся з сими уроками, як зі своїми п'ятьма пальцями:

1. Иди за світлом і сам неси світло.
2. Нічого не бійся. Ніщо і ніхто не може знищити твою безсмертну душу. І тому йди по життю вільно, чесно і спокійно.
3. Навчися радіти кожній подарованій тобі хвилині. Смійся обличчям і душею.
4. Принось радість іншим. Будь людяним.
5. Прощай усе і завжди. Прощай усіх і себе».

З сею ношею дорога по темних берегах стелилася мені легше.

На полонині я пробув недовго. Ватагу Йону подарував двох огірив і попросив, аби він знайшов покупця на отару. А кобилиць спорядив у дорогу. На долині одну поміняв на майстершик та каруцу. Запряг до неї оту кобилу, що вивезла мене з волоської займанки, і пустився клусом на Банат. Коли вигулькнув з лісових чертежів на ровінь, діти, як хмара пороші, кинулися мені навстріч.

У Корнуцелі я став на постій до діда Стойки і другого дня мав раду з громадою. Просив прирізок на школу. А доки вирубував ожинник і звозив камінь, наспіли гроші, виручені за отару. Робота заспорилася, по зимі я перейшов до нової світлички з сінми.

Поряд опоряджалася велика класа. Туди восени я зібрав довкружну дітвору, щоб учити її читанню, письму і рахунку. На румунського вчителя грошей не було. Та ми й не хотіли румуна. Я вчив по-нашому, вчив дармово.

Лиця старшини світилися радістю, коли босонога дітня тупала до школи. За нашим прикладом малі класи почали відкривати і в інших поселеннях. Я помагав, складав читанки, купував папір, грифелі і молоко для найбільшніх. Мене, безпашпортного пройди-світа в домотканих гатях і вовняному сердаку, називали паном управителем. («Пана по халявах видко», – ганьбливо приказували банатці.) Гроші за маєстат давно вийшли, та до мене з Сигота приїздили за ліками. Світла тінь поважного Джеордже досягла мене й тут, на пустинних околицях Трансільванії.

У вакації я косив, теслярував, збирав трави, лікував, читав для молоді книги. Під мою селитвою кипіла білою піною водомія, в якій дівки прали цура. Русокоса Юліна, онука Стойки, найчастіше оберталася на моє вікно. Я знав, хто потайсвіту підкладає мені тарелі з черешнями і вівсяні колачі. А одного вечора через лящання потоку пробилася й співанка.

*Ой, Андрію, муку сію, калачики печу,
Як ня буде мамка бити, я до тебе втечу.
Ой гайова полонина, гайова, гайова,
В суботу би'м піст держала, коби'м Андрійова.
Ой покладу на віконце черлену лелію,
Бери коня, прийди до ня, молодий Андрію.*

Голос той струменів, як чиста водиця, і розповнював у мені ріку любови.

І була ніч. Літепна і напахчена матіолою. Я вийшов на бережок з водомії, де взяв собі за звичай купатися затемна. Фиркав, як жеребець, і струшував з волосся краплі, коли вчув на плечі доторк руки. І вгадав оту руку. І папороть простелилася хрещатими оборками.

А поверх неї місяць кинув шовкове простирадло. І дві пари колін спустилися на нього. Я незчувся, як ми злилися, як вона втягла мене в себе, захопила пружким кільцем. Я тріпотів у тих пугах, як птиця. А вона билася, як велика біла риба, – і я боявся, аби не зіслизнула від мене в ріку. Бо тоді я лишуся самотнім обрубком плоті на холодючій траві. Цвіркун нам тьв на гусельцях свою нескінченну нуту, а струги фосфоричними очима втулювалися на се диво. Потепліло навіть безсоромне око місяця, що обливав берег ясним фіолетом. Я гадав, що та ніч не скінчиться ніколи, та несмілий промінь прокрався через Альпи і розтяв злютовану грудку наших тіл на дві чужорідні скибки, котрі досі неприкаяно сувалися по світу і тепер, поночі, прозріли і впізнали свою половинку...

Чого не трапляється в молодости. Та ще в такі безтямно паркі ночі. Але то вже інша історія. Історія серця.

Все нам можна, та не все потрібно. Все нам дозволяється, та не все корисне. Добре б навчитися вибирати не те, що хочеться, а те, що потрібно. Але якщо вибирати лише корисне, то життя буде пісним. Я, приміром, з корисного і красивого частіше вибираю красиве. Серце бере гору над розсудом.

(Далі буде)

«НАША СУЧАСНИЦЯ»

Наша сучасниця – мати, подруга, кохана, – та, яка завжди поруч, іде нам назустріч, підтримує нас в усьому тому, що вважає за добре, за справедливе. Наша сучасниця бажає бути рівною своєму мужу, хоче ділитись і радістю, і смутком з ним, бажає бути підтриманою в тій мірі, в якій і сама підтримує і терпить, якщо потрібно.

Наша сучасниця – письменник, викладач, лікар, інженер, але і хлібороб. В цьому великому процесі технологічної доби розвиває вона свої природні здібності, є творцем основної клітини суспільства – Родини. В цьому проявляється її сила й вартість. Перед нашою сучасницею завжди було нелегке завдання – збереження нашої національної ідентичності, свідомої української християнської родини, передавання цих вимог майбутнім поколінням.

Рубрику веде
Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

ПАНІ ІРИНА-ЛЮБА ГОРВАТ

Пані Ірина народилася 17 вересня 1963 року в українському селі Рускові у сім'ї викладачів на Мараморощині.

Мати – учителька, батько – викладач історії, обоє українці. Своє дитинство пані Ірина провела у рідному селі, де і поступила і закінчила I-IV та V-VIII класи.

IX-XII класи закінчила у місті Бая Марє – Промисловий ліцей н-р 6 – між роками 1977-1981.

Після закінчення ліцею повернулася у рідне село, де працювала вихователькою, а опісля викладачем історії у V-X класах як некваліфікований учитель.

В 1990 році вона була між першими українськими дівчатами і хлопцями, які подалися в Україну, щоб отримати ту чи іншу кваліфікацію.

Училася у престижному Національному Університеті міста Ужгорода, де провела чотири роки в Історичному Факультеті. Ці роки відкрили їй перспективу до роботи дослідника.

Викладачі, університетські професори підбадьорили її поступити на докторські курси, під час яких вона стає університетським асистентом 1999 року. Підготувала і представила тему «Політично-соціальний розвиток українських сіл Мараморощини» між 1918-1945 рр.

Так вона отримала титул доктора історії. У неї дочка Адріана, яка закінчила Український Педагогічний ліцей в Сігеті та Юридичний факультет у місті Клуж-Напока.

Тепер працює вихователькою: викладає українську мову малюкам великого села Микула Сатумарського повіту, де проживає багато українців.

Пані Люба повернулася додому 2000 року і почала працювати у Музеї повіту Сату-Марє як науковий дослідник.

Пані Ірини була ініціатором і координувала проекти, які опиралися на минуле: звичаї та традиції у місцевостях поблизу кордону річки Тиси. Її цікавили і сусідські країни, як: Угорщина та Словаччина.

У пані Ірини-Люби – Грамота-ліцензія із Загальної історії Державного Університету Ужгорода 1990-95 рр.

Вона отримала грамоту «Honoris Causa» від Національного Університету міста Ужгорода.

У неї дуже багато дослідницької праці про українців різних сіл Румунії.

Брала участь у проекті Phare SBS – Румунія – Україна – 2004-2006 рр., 2007/2008 рр., 2008/2009 рр., у проекті «Study of research and exploitation of the cross border cultural – 2011-2012 рр.», у проекті «BREAKING THROUGH CULTURE – 2013-2015 рр.

У неї дуже велике число опублікованих матеріалів, як: Українці Румунії – Мараморощина (разом із М. Вегешем), Українські партизани – сторінки історії 1942/44 рр., Володимир Грабовський – 70 років – 1998 р. (співавтор М. Вегеш),

Генсекретар СУР
Ірина-Люба ГОРВАТ

Михайло Грабовський – 1998 р., Визвольна народна війна українського народу під керівництвом Богдана Хмельницького, Запорозькі козаки в Транскарпатії, Галицькі українці під час оборони Карпатської України (1938/39 рр.) – «Наш голос», 2001 р., –«Наш голос» 2002 р., Ідентичність українців повіту Сату-Марє – 2000-2004 рр., Українська меншина Сату-Марє – 2000-2004 рр., і ще багато інших історичних робіт.

Так, як вона мала роль у менеджментних та адміністративних діяльностях, проекти розвивалися між 2012-2013 рр.

Керувала чотирма науковими часописами та дослідницькими, які проводить у рамках Музею повіту Сату-Марє.

2013 року зробила новий проект в партнерстві «Музею повіту Сату-Марє та Музею Архітектури та народних виробів із Транскарпатського повіту.

Пані Ірина-Люба проводила дослідницьку працю в Ужгороді, Чернівцях, Львові, Бая-Марє, Клуж-Напоці.

Брала участь у викладацьких сесіях у таких наших містах: Бистриця, Орадя, Бая Марє, Сигота, також в Україні та Словаччині.

В організації СУР працює вже більше 15 років. Працює генеральним секретарем СУР.

Брала участь у всіх діяльностях СУР, організованих у Сату-Марє, дбала, щоб збільшити число членів у кожній організації.

Разом із головою організації СУР села Микула допомагала українцям, у яких були різні соціальні проблеми, звертаючись до Повітових властей.

Організувала святкування українського генія-поета Тараса Шевченка, Дні рідної мови разом із членами комітету СУР Микули, День незалежності України. Розповсюджувала нашу культуру, традиції: писала про дітей із Микули з різних заходів, організованих повітовим музеєм: Дні повіту Сату-Марє, Біля музеїв, Фестиваль меншин із Богданду і багато інших, допомагала при підписах щодо відносин між повітом Сату-Марє та районами Виноградів та Хуст з Транскарпатії.

На її пропозиції з допомогою Червоного Хреста та Примарії була послана гуманітарна допомога для України.

Вона була присутня під час підпису партнерства сіл Тарна Марє (Сату-Марє) та Гіжа – Україна.

Пані Ірина боролася за відкриття перепуску Тарна Марє – Гіжа.

Разом із батьком приготувала книжку «Україна – Румунія» для українських дітей з тим, щоб розповсюджувати культуру нашої меншини – українців і, відповідно, румунів.

Бажаю пані Любі Горват здоров'я, успіхів у праці, радості, наснаги і добрих широк друзів.

Марія ЧУБІКА

ЩО ЗНАЄМО ПРО ЇСТІВНІ РОСЛИНИ?

Природа за Божою волею дарує людям різні їстівні рослини. Але для людини цікаво знати, так би мовити, історію цих дарів, коли і який із них люди почали споживати, скільки доклали зусиль до окультурення рослин, які споживаємо.

Я поцікавився у цій справі (дещо знав ще з молодих літ) з уроків ботаніки та природознавства. Пам'ятаю ще з педагогічної школи, як нам покійний професор Ярослав Дуда на уроках методики природознавства на домашні завдання давав: «Що знаєте про пшеницю, кукурудзу, картоплю... Не забудьте написати, відколи їх людина споживає». Саме про це я пригадав і задумав відсвіжити та поповнити інформації про їстівні рослини, коли та чи інша появились, котра їх батьківщина, як ми їх добули і культивували ці рослини. Задумав подати у наш просвітницький журнал і, може, й наші читачі, поряд із розгортанням наших знаменитих українських фестивалів, про українську гетьманщину та інші цікаві речі, звернуть увагу і на мої інформації про їстівні рослини. Ця тема також входить до просвітництва.

Починаю з хлібом, про якого кажуть, що він голова, – найголовніший. Як у тваринному світі Лев є царем, так і в рослинному хліб – це голова, як висловлюємося в сучасності. Учені доводять, що пшеницю сіяли на нашій землі ще за три тисячі років до нашої ери. В ті часи ще не було картоплі, ні кукурудзи, ні жита, ні соняшника.

ПРОСО (по-румунськи „mei”) також давнє; його вирощували ще п'ять тисяч років до нашої ери. Його батьківщиною вважають Східну Азію. До нас воно, як і **ЯЧМИНЬ** та **ОВЕС**, потрапили в XI ст. до нашої ери.

Жито спільнокореневе з словом «жити». Звідси виходить, що без жита не було би життя. Воно є найбільшим біологічним продуктом. Тому лікарі, спеціалісти у харчуванні рекомендують споживати житній хліб. Батьківщина жита Північна Африка. До нас попало воно десь у тисячоліття до нашої ери.

ГРЕЧКА походить із Гімалаїв. Вона може рости навіть на висоті 5 тисяч метрів. Значить, гречка може рости дуже добре у наших Карпатах. В Європу гречка потрапила у X ст. нашої ери. Із інтернету дізнаємось, що гречку повинні денно споживати ті, котрі захворіли на діабет.

РИС – це Індія та Китай, звідки занесено його і в Європу.

КУКУРУДЗА «відкрита» для Європи Христофором Колумбом у 1492 р., коли він здійснив подорож до Америки.

СОНЯШНИК привезений з Мексики в Росію. Він привезений десь у 1820 році.

Спочатку його садили як декоративну квітку, аби дарувати дамам, потім почали виготовляти з нього чудову олію. Усі народи соняшника називають «Сонячною квіткою».

ПОМІДОРИ першим привіз у Європу Колумб із Америки. А найбільше в країні Європи помідори були завезені з Іспанії. Спочатку помідори називали «вовчим

перські селяни довели, що й корінь можна їсти, але в Європі продовжували їсти тільки листя. Тростинний цукор був дуже дорогий. І ось з 1747 р. шведський хімік Маркграф довів, що в білих буряках цукор не гірший, ніж тростинний. Так у Росії було відкрито перший цукровий завод, який варив цукор з буряків. То було 1802 р.

БАКЛАЖАНИ походять з Індії, де ростуть до 4,5 кілограма.

ДИНЯ (жовтий гарбуз) походить з Ірану та Афганістану. Вона росте там уже 2,5 тисячі років тому. У Європу завезена у XV столітті. Гарбуз є жителем Африки, люди називали його Божим даром, бо ріс він вагою до 100 кілограмів. Так, до 100 кг! Це не байка. Гарбуз був найбільшим супутником людини, тому що м'якоть гарбуза їли, а з поверхні робили посуд.

КАВУН – по-румунськи «ререпе verde» – це рослина африканських пустель. Живе там кавун самостійно як посуд із водою для людей і звірів. У Європу кавун потрапив аж у 15 столітті.

КАПУСТА – це чудова лікарська рослина, яка завжди підтримувала в людині бадьорість і добрий настрій. Батьківщина капусти – Греція, а в Європі вирощували її вперше в Криму.

РЕДЬКА – батьківщина Китай. Редьку вирощували там більше тисячі років тому. До нас редька надійшла із Франції аж у XIX столітті.

ГОРОХ вирощують з давніх давен, так само, як і пшеницю. Ця рослина з Італії та Кавказу. До нас була занесена біля XVI ст.

БІБ вважається рослиною селянською, росте вона у Греції в дикому стані. До Румунії та України вона потрапила з Грузії.

КВАСОЛЯ (фасоля) прийшла до нас, як в Румунію, так і в Україну із Греції, але її батьківщина – Індія. З меленої квасолі виготовляють печиво та цукерки, пудру та шампунь.

КОНОПЛЯ. Коноплю культивували в Індії уже 2800 років тому. В Китаї з конопель виробляли різні ліки.

Це далеко неповний перелік їстівних рослин, які сьогодні люди споживають. Добре було б, коли б ми не забували дякувати Всевишньому за такі щедри для нас дари і не завдавали шкоди, не отруювали рослини, бо це нам самим зашкодить. На жаль, чистих продуктів стає чимраз менше. Невже ми самі себе нищимо?!

•За допомогою Інтернету, інформацій, запам'ятаних ще із шкільних років, Дитячої Енциклопедії – Рослини і тварини. Видавництво «Радянська школа», Київ, 1962 р.

Юрій ЧИГА

персином», вважали, що він отруйний. Потім стали називати золотим яблуком, або яблуком кохання...

КАРТОПЛЮ першими споживали індійці (індіанці), які жили в горах Андах. Сотні років вона мандрувала світами, поки дійшла до нас, – у 1805 році.

БУРЯК. Його знають люди більше двох тисяч років тому. Спочатку використовували тільки його листя на салати. Арабські і

З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ ЗДОРОВИМО ВАС, ДОРОГІ ЮВІЛЯРИ!

• **Михайла МИХАЙЛЮКА** (1 жовтня 1940 р.) – відомого літературного критика, поета, прозаїка і головного редактора «Українського вісника», члена Спілки письменників Румунії, уродженця мальовничої Буковини, випускника Серетського українського ліцею та Факультету української мови і літератури Бухарестського університету. Все своє життя пан Михайлюк присвятив українській мові в Румунії, працюючи з самого початку в єдиній україномовній газеті Румунії «Новий вік», теперішнє «Вільне слово», яке покинув, щоб створити при СП Румунії, а потім при СУР 1990р. «Наш голос»; через деякий час переходить на керівництво «Українського вісника», де й по сьогодні працює.

Вітаємо пана Михайла Михайлюка з його 75-літтям!

Бажаємо йому багато сили праці на українській ниві, ширих друзів, сонячних днів та всіх земних благ!

• **Ананія ІВАНОВА** (14 жовтня 1946 р.) – колишнього депутата Парламенту Румунії, вихідця задунайських козаків, одного із співзасновників філії СУР в Добруджі, керівника дитячого гурту «Дунавецькі козачки».

• **Миколу КОРНИЩАНА** (20 жовтня 1944 р.) – вихідця з Мараморощини із с. Луг над Тисою, щирого та доброго українця. Вже багато років переїхав із сім'єю до Готлобу

Тіміського повіту. Дописувача до часописів СУР. Добра, здоров'я!

• **Степана БУЧУТУ** (23 жовтня 1944 р.) – уродженця найбільшого українського марамороського с. Русь-Поляна в багатодітній українській сім'ї.

Випускник Сігетського українського ліцею, Інституту електромеханіки та Бухарестського юридичного факультету при Екологічному Університеті.

З 2005 р. – депутат Румунського парламенту до 2012 р. як представник української меншини та голова СУР за останні 10 років

Пан Степан Бучута автор двох книг публіцистики.

• **Анна БЕРЕГІЙ** (23 жовтня 1947 р.) – уродженка українського банатського села Копашиль Карашсеверінського повіту. Активний член СУР та дописувач до наших журналів при СУР. Гарна людина, добра та щира. Талановитий декламатор української поезії.

З РОСИ-ВОДИ!

**ХАЙ НИНІШНЯ ОСІНЬ ПРИМНОЖИТЬ ВАМ ЛІТА!
НА МНОГАЯ І БЛАГАЯ ЛІТА!**

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПРОВІД СУР

«РОНЯНСЬКИМ ГОЛОСАМ» – 66

(Закінчення. Поч. на 2 стор.)

Поки на стадіоні відбувся футбольний матч, любителі музики були присутні на артистичній програмі представленій групами із українських місцевостей. Відкрила програму вокальна група «Барвінок» із Кричунова, приготовлена учителем Іваном Щербаном, головою сільської організації СУР. Потім виступила вокальна група «Русцанка» із Рускова і брати Юркуци із Вишавської Долини. Хор «Ронянські голоси» і на цей раз виконав ряд українських пісень у супроводі акордеоніста М. Грижака під керівництвом проф. Джети Петрецької, танець «Гопак», який викликав бурхливі оплески.

Під час цієї культурної події голова СУР Степан Бучута, оголосив кандидатуру для посади голови СУР на VII-ому Конгресі пана Миколу-Мирослава Петрецького, теперішнього економічного директора СУР. Вістка була сприйнята із радістю і оплесками. За спільним столом футбольні формації отримали грамоти.

В неділю, 16 серпня 2015 р., мішаний хор «Ронянські голоси» відкрив «Міжнародний фестиваль церковної пісні та молитви» у селі Верхня Рівна молитвою «Отче наш» на чотири голоси, вислуханої всіма на ногах. Організатори цього фестивалю, уже 5-ий випуск, є священник Юра Албічук, керівник церковного хору «Хвалім Господа» і проф. Мирослав Петрецький – голова Марамороської філії СУР.

На цій фестивалі були запрошені церковні хори з України і один церковний хор із Польщі.

Великий успіх у своїм селі здобули «Ронянські голоси» і танець «Соколята» 6 вересня

який був прийнятий гучними оплесками.

У переповненому залі Будинку Культури із Верхньої Рівни на сцену вийшли «Ронянські голоси» у прекрасних народних костюмах села. Під проводом Джети Петрецької хор виконав українські пісні: «У вишневому саду», «А мій милий», «Якби мені сивий кінь», «Ой ти, дівчино» і разом із дітьми-танцюристами пісню «Дунаю, Дунаю». На пропозицію учительки Іляни Дан, заступника голови Жіночої Організації СУР, хор проспівав «Многіх літ!» свіжому кандидатуві на голову СУР, одночасно односельчанину, хористу багато років, економічному директору СУР Миколі М. Петрецькому, який того дня виповнив рік від свого одруження. Весь зал вислухав на ногах поздоровлення. Оплески тривали довго!

Подія закінчилася виступом ансамблю танцю «Соколята», який виконав майстерно український танець «Гопак».

На дальші успіхи хорові «Ронянські голоси» і ансамблю «Соколята»! Успіхів у виборах на голову СУР Миколі-Мирославу Петрецькому!

2015 року. Після місцевих виборів організацій СУР, обрання делегатів на повітові вибори СУР, пан Степан Бучута, голова СУР, виголосив кандидата на голову СУР для виборів VII-го Конгресу СУР Миколу-Мирослава Петрецького, економічного директора СУР, родом із села Верхня Рівна,

МИКОЛА ЛЯСЕВИЧ – СЕНЬЙОР УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ РУМУНІЇ

*«Остання мить, і серце холодніє...
Хотілось би хоч трохи ще пожити;
Вже гаснуть очі і язик німіє,
Далеко тільки пісня десь бринить...»*

Микола ЛЯСЕВИЧ

Недавно, 15 січня 2015 року, українська громада Бухаресту привітала з 101 роковинами Миколу Лясевича, українського поета, перекладача, композитора і неабиякого прозаїка, і про це засвідчила, на його 101 році, свіжовидана Союзом українців Румунії книжка «O cronică de călătorie prin viață», яку можна б назвати без жодних сумнівів – вдалим автобіографічним романом, редактором якого є письменник, головний редактор часопису «Вільне слово» Іван Ковач.

Микола Лясевич народився 17 січня 1914 року в Україні, на Поділлі, у Малій Кисниці Ямпільського повіту. Його поетична творчість широко відома зі сторінок всіх українських видань Румунії, ще з сторінок «Нового Віку» та «Обрії», а потім «Вільного слова», «Нашого голосу» та дитячого журналу «Дзвоник», а в 2001 році у Видавництві «Мустанг» появилася його збірка поезій та пісень «Краплини живої води».

«Микола Лясевич не шукає поетичного слова, воно саме приходить до нього з далеких доріг неспокою і світів спогадів, то бентежне й закличне, то роздумливе й темпераментне, – власне, таке, яке й повинно складати суть і дух поезії, чим неминуче «вагітна» душа поета...», – писав про Миколу Лясевича Степан Ткачук у своєму «Слові про побратимів».

Микола Лясевич не лише обдарований поет, але й талановитий композитор. «Його поетичні слова, укупи з музикальними

нотами, облетіли весь світ української поезії і музики в Румунії. Улюбленим став гімн «Спів Україні», у якому бринить гордість за славне козацьке минуле, до якого приєднуються молитви за щастя Матері-України, якій поет вклоняється і сплітає їй вінок різнобарвних квітів і думок», – пише про нього Ольга Андрич у «Вільному слові».

Водночас Микола Лясевич є і умілим перекладачем на українську мову поезій великих румунських авторів: М. Емінеску, Г. Кошбука та інших.

В свої 101 рік Микола Лясевич, так би мовити дебютує в мемуарній прозі, в якій пере-

довсім його цікавить український світ і доля українців, про яких він пише, а відтак (на секундному плані) його особа, хоча з першого погляду воно здається інакше.

У своїх мемуарах автор описує подрібно про життя своєї сім'ї, про друзів і ворогів, які наробили йому стільки лиха. Про страшні пережиті моменти, з якими зустрічалась його сім'я на кожному кроці, під час втечі з радянської Росії, через Дністер, до Великої Румунії, все це він описує не плаксивим тоном, а з гідністю чесного українця патріота і справжнього майстра слова. Ми ще повернемося до мемуарних творів Миколи Лясевича, а поки що, бажаємо йому усіх благ, і дай Бог, щоб він нас обрадував і надалі своїми творами.

Михайло-Гафія ТРАЙСТА

Світовий Конгрес Українців привітав Києво-Могилянську академію з 400-літтям

15 жовтня 2015 р. Президент Світового Конгресу Українців (СКУ) Євген Чолій привітав з 400 літтям Національний університет «Києво-Могилянська академія», направивши лист до його Президента д-ра Андрія Мелешевича.

Президент СКУ наголосив, що Києво-Могилянська академія є одним із найстаріших у Східній Європі та найбільш унікальних освітніх закладів України, чия діяльність тісно пов'язана зі становленням і утвердженням української державності та з формуванням національної свідомості українського народу.

Просвітницька діяльність Києво-Могилянської академії пройшла випробування часом, а її провідники та випускники завжди відігравали важливу роль у розвитку України та в європейському спрямуванні освіти і науки. З Києво-Могилянською академією тісно пов'язані імена численних визначних особистостей, серед яких зокрема Петро Могила, Іван Мазепа, Пилип Орлик та Григорій Сковорода.

Символічно, що з відродженням незалежності України в 1991 р. Києво-Могилянська академія не лише відновила свою діяльність, але й змогла акумулювати найвищі національні прагнення до науки і освіти та запропонувати модерний шлях їхнього реформування.

У офіційному святкуванні 400-ліття Києво-Могилянської академії 15 жовтня 2015 р. в Києві взяли участь Генеральний секретар СКУ Стефан Романів та Директор Представництва СКУ в Україні Сергій Касянчук.

«Світовий Конгрес Українців високо цінує діяльність Києво-Могилянської академії та віддає шану всім її будівничим, включно й її нинішньому Президенту д-ру Андрію Мелешевичу, – заявив Президент СКУ Євген Чолій. - Ми висловлюємо вдячність Києво-Могилянській академії за співпрацю зі Світовим Конгресом Українців та бажаємо подальших успіхів у розвитку і утвердженні української науки та в захисті інтересів України як незалежної, суверенної і територіально цілісної держави».

Києво-Могилянська Академія

У 56-у РІЧНИЦЮ ВБИВСТВА СТЕПАНА БАНДЕРИ

Укrajнський Інститут Освітньої Політики до Мюнхена (Німеччина) запросив мене та інших представників Українських Організацій Європи, Америки та Австралії на урочисте відкриття та посвячення надгробного Хреста у 56-ту річницю вбивства Степана Бандери.

Степан Бандера народився в селі Старий Ігринів Калуського району Івано-Франківської області в Україні 1 січня 1909 року, а помер 15 жовтня 1959 року в Мюнхені, коли був убитий, як пізніше встановили німецькі слідчі.

Вбивство скоїв агент КГБ українського походження Богдан Сташивський, він вистрілюючи йому в обличчя розчин цiанiстого калію.

«Бандера був керівником української організації націоналістів, і зараз це предмет злісних, що стосується сучасних інтерпретацій націоналізму, то складається враження, що в світі не існувало іншого націоналізму, окрім українського.

Якщо іде мова про український націоналізм, то його переважно зусиллями сусідської держави Росії маркують як радикалізм, чи навіть фашизм. Але це неправда. Український націоналізм – це українське явище, так як само слов'янський, чи будь-який інший. Український націоналізм не був сталим, і він мав свій розвиток, мав своїх лідерів, розвивався, вдосконалювався, був здатний до трансформацій. Він був основою українського визвольного руху в двадцятому столітті (Ігор Чубайс, історик, доктор філософських наук).

Далше Ігор Чубайс пише: «У біографії Степана Бандери багато складних нез'ясованих моментів... Звичайно, в біографії Бандери багато невивчених моментів. Але однозначно він був людиною героїчною...».

Напередодні посвячення Хреста учасники були запрошені на зустріч з головою Проводу Організації Українських Націоналістів Стефаном Романівим, який представив звіт праці Організації за останні роки.

Також 16 жовтня ц.р. у парохіальній домівці, що на вулиці Шонстрассе Н-р 55, відбувся концерт «Шпилястих Кобзарів». У склад гуртка входили 4 молоді ортисти-кобзарі.

Від імені Союзу українців Румунії та української громади я привітав учасників цього зібрання, подарував громаді українців Мюнхена декілька наших книжок та останні номери наших українських журналів.

На цій події брав участь, між іншими головами українських організацій, Іспанії, Португалії, Австрії, США, і голова Української всесвітньої Координаційної Ради Михайло Ратушний.

З цієї нагоди я висловив подяку за запрошення Андрію Куцану – адміністратору Українського Інституту Освітньої Політики в Мюнхені.

Степан БУЧУТА,
голова СУР

Виступ по Сігетському радіо голови СУР п. Степана БУЧУТИ**ДОБРИЙ ДЕНЬ, ШАНОВНІ СЛУХАЧІ
УКРАЇНОМОВНОЇ РАДІОПЕРЕДАЧІ!**

Як вже бачите, прийшла осінь, коли люди збирають урожай, ставлять його у стодолі, чи в комори, на зиму, а також вираховують у грошах свої здобутки за цей рік. Жовтень – це осінній місяць, який показує, як люди працювали цілу весну і ціле літо, яка була погода для урожаю і що їм ще треба, щоб пережити зиму – чи веселитися, чи ні, в Новому Році.

Й ми, Союз українців Румунії, приготуємося до звітування, але не лише за кілька місяців та за один рік, а будемо звітувати за чотири роки нашу працю – від 2011 року – до 2015 року, від VI-го З'їзду Союзу українців Румунії до його VII-го З'їзду.

VII-ий З'їзд Союзу українців Румунії відбудеться з 30 по 31 жовтня цього року в місті Сігеті, що в Мараморощині.

Учасники З'їзду, делегати та запрошені (гості) прибудуть ще 29 жовтня до Сігету, вертатися додому будуть 1-го листопада.

На наш З'їзд ми запросили високоповажних людей із-за кордону, а саме:

- Президента Світового Конгресу Українців Євгена Чоля;
- Першого заступника Президента СКУ, Президента Європейського Конгресу Українців (ЕКУ) Ярославу Хортяні;
- Генерального секретаря СКУ (Світового Конгресу Українців) Стефана Романіва;
- Екзекутивного директора СКУ Лесю Шубиляк;
- Делегацію Української Всесвітньої Координаційної Ради (УВКР), очоленої головою Михайлом Ратушним, та Народного артиста України Мар'яну Годенко.

Всіх учасників VII-го З'їзду СУР з радістю чекаємо і бажаємо, щоб наш З'їзд пройшов на високому рівні!

Бая Марє, 12.10.2015

Степан БУЧУТА

Дещо про Церковний Рік

Так, як нам всім відомо, кожного разу першого січня починається державний церковний рік. Але думаю, що не всім відомо про те, що і церква має свій новий церковний рік. Так що кожному з нас потрібно знати, тим більше нам, християнам, про те, що новий церковний рік починається кожного разу не на початку місяця січня, а на початку місяця вересня, від першого дня місяця.

Щоправда, хочу уточнити, що на початку церковного року зустрічаємо аж два свята, присвячені чествуванню, присвяченого Діви Марії як свята Рождества Її, так і свята Покрови Пресвятої Діви Марії і тому хочу спочатку, на підставі Святого Письма, дати і деякі пояснення і про новий церковний рік.

Якщо читаємо в книзі пророка Ісаї (61,1), тут знаходимо велику таємницю пророчества, а саме, що зараз понад шістьсот років перед Рождества Ісуса Христа було залишено від Бога, щоб записав пророк Ісаї про те, що прийде час, що Ісус Христос, народжений від Бога Отця, прийде на світ, засланий будучи Святим Духом Господа Бога, щоб Він проповідував слово Боже та з цієї нагоди проголосити рік Господнього благовоління. Це пророчество пророка Ісаї сповнилося, тому що Господь Ісус Христос після того, як прийняв сорокаденний піст, а також похрестився в ріці Йордан, вийшов проповідувати слово Своє святе якраз першого вересня, і таким чином проголосив рік Господній, як Господь Бог благоволив. Про цю головну подію із земного життя Ісуса Христа використав Святий Апостол та Євангелист Лука (4 гл. 16-22 ст.). Тут якраз поширено описується про те, як Ісус Христос вперше ввійшов в єврейську церкву і тут вперше почав проповідувати. А ця подія відбулася так: після того, як Ісус Христос зайшов до церкви, Йому дали у руки якраз книгу пророка Ісаї.

Він випадково відкрив цю книгу на 61 главі, стих 1, де описується про те, як Дух Господній засилає Його проповідувати, нести добру новину бідним, звіщати полоненим визволення, сліпим дати видіння, випустити пригноблених на волю... Прочитавши Ісус Христос ці Біблійні стишки, загорнувши книгу, до всіх почав говорити: "Сьогодні збулось це писання у вухах ваших". Всі свідчили про Нього і чудувалися словам ласки, які линули з уст Його. Цей перший вихід на проповідь Ісуса Христа святі Отці нашої православної церкви на підставі історичних знань дійшли до правдивих висновків про те, що це все відбулося якраз на початку місяця вересня, котрий числиться як початок церковного року, тим більше, що і Господь

Бог почав створення світу також на початку місяця вересня.

Пам'ятаю, що в протязі мого молоденького життя, я мав можливість чути, що про цю справу священник спогадував християнам у церкві, але з цієї нагоди все проходило нормально.

А тепер, коли я вже на Богословії, починаю зовсім інакше це все розуміти. Якщо відкриваємо збірку віршів генія української літератури "Кобзар" Тараса Григоровича Шевченка, то маємо можливість спостерігати дуже інтересного, читаючи його вірш:

*"Минають дні, минають ночі,
Минає літо, шелестить
Пожовкле листя..."*

То він, як справедливий і переконаний християнин, ще початковими рядками цього вірша, мабуть, має на увазі спогадати про те, що минає літо, шелестить пожовкле листя, а це все в природі відбувається якраз кожного разу на початку нового церковного року, а письменник, видно, про це все знав.

Хочай настав другий церковний місяць, коли пишу цю статтю, маю на увазі, що знаходимося ще на початку церковного року, який розпочинаємо з подякою і молитвою до Господа Бога. Час дуже швидко минає. Минув ще один рік, але нам необхідно стати чим ближче до зустрічі з Богом. Розуміючи це дійсне становище всіх нас християн, просимо Бога, щоб поблагословив нас в цьому новому церковному році.

Постараємося і надалі підносити наші молитви до Неба, щоб Господь Бог надав сил і всього добра в житті як дітям, так і людям, старшим і молодшим, щоб весь час всі ми проживали в духовній радості, щасливі та здорові на многії і благії літа!

Крістіян КОМІШ,
студент Богослов

«ГЕТЬМАН УКРАЇНИ ПИЛИП ОРЛИК: МОЛДОВСЬКІ ТА РУМУНСЬКІ ШЛЯХИ»

(Продовження з 17-18 н-ра 2015 р.)

Про присутність П. Орлика біля І. Мазепи до останньої години життя гетьмана свідчить детальна інформація надав В. Луців, який констатував наступне: «Передсмертні судоми почалися ввечері 21 вересня 1709 року Гетьман втратив пам'ять і марив майже цілу добу. При ньому були священник, Орлик, Войнаровський і Солдан. Звістка про близьку смерть гетьмана почала поширюватися 21 вересня, близько опівдні неподалік гетьманського будинку почала збиратися юрба козаків, шведів, поляків і турків. О годині четвертій пополудні прийшов Карл з офіційними представниками Англії і Голландії, щоб востаннє попрощатися зі своїм другом і союзником, але гетьман не пізнавав уже нікого. Після відходу короля почалася небувала злива, і над Бендерами висіла дощова завіса протягом цілого дня і ночі. Під гуркіт шаленої стихії дня 21 вересня старого стилю 1709 року, о годині десятій вечора відійшов у вічність великий гетьман України Іван Мазепа».

На користь правдивості цієї дати свідчить і власноручна примітка І. Борщака, де він зробив таке уточнення: «У цей день, коли небіжчик гетьман Мазепа помер у Бендерах у 1709 році, я вислухав за його душу службу Божу», – запис у діярії П. Орлика від 2 жовтня 1724 року за новим стилем. П. Орлик, безперечно, добре пам'ятав цей день, бо був без-

Стара гравюра м. Сучава.

посереднім учасником першого поховання тіла І. Мазепи у селі Варниця під Бендерами. Про це свідчить і така констатація І. Борщака: «Коли Орлик став на порозі, юрба, якої навіть буря не змогла розпорошити, здогадалась, що це кінець.

– Панове козаки, – сказав генеральний писар, – Ясновельможний Пан гетьман Іван Мазепа вмер.

Всі впали навколішки і перехрестились. Дощ лив потоками, і блискавки осяювали небо. Тоді серед козацького плачу і грімів зібрані почули голос Орлика:

– Принесіть гетьманський прапор, нехай вістуні виберуться негайно в дорогу!

Із бендерської фортеці почали бити гармати, і місто зачинило свої важкі ворота, щоб нарід міг почути звістку про те, що вмер володар, якого султан прийняв як гостя у своїх володіннях.

Всі відчували вагу такої втрати. Мазепа став для козаків живим символом свободи та незалежності України.

Шведи втратили вірного та досвідченого союзника, який своїм розумом і передбачливістю врятував свободу, а може, й життя їхньому королеві. Для турків і татар не могло бути байдужим, що серед них помер небезпечний, але чесний ворог, який у нещасті не сумнівався в їхньому великосерді і з довір'ям передав у їхні руки своє багатство та життя».

Підтвердженням присутності П. Орлика під час тих трагічних подій є і такий запис згаданого вище доктора В. Луціва: «Похоронна відправа відбулася у малій сільській церкві, де зібралися місцеві люди, здебільше селяни. Земляки та шведи не пожалували заходів, щоб цей останній поклін володареві України мав святочний характер. Провід у похороннім поході вели шведські фанфари та козацькі сурми, що грали на переміну. За ними козацька старшина несла ознаки гетьманської влади: булаву, вкриту самоцвітами та перлами, прапор та бунчук. Вони йшли попереду домовини, прибраної багровим оксамитом із широкою золотою обстязкою, поставленої на возі, запряженім у шість коней, на яких їхали козаки з витягненими шаблями. Карл XII із своєю старшиною проводив на вічний спочинок свого друга та союзника. Всі уповноважені при ньому чужинні амбасадори вважали своїм обов'язком іти за ним, а за

їхнім прикладом йшли представники султана, мунтянські та волоські господарі. За ними їхали верхи Орлик та Войнаровський. Далі зо спущеною зброєю та похиленим прапором королівські драбанти у барвистих одностроях та яничари з гомінкими цимбалами, одягнені в білий одяг. Ще далі українські жінки прийшли зі своїми чоловіками і, згідно з давнім звичаєм, голосили та заводили. В останніх рядах йшли юрбою вірмени, цигани, татари й поляки, бо в літі того року – 1709 – з'їхалися до Бендер різні народи».

Слід зазначити, що смерть І. Мазепи мала національний, міжнародний та соціальний вимір: за ним сумувала не лише козаки та українська старшина на чолі з генеральними писарем П. Орликом, але й шведські солдати, польські жовніри, молдовські та валаські бояри й селяни, турецькі яничари, ординські татари, єврейські торговці, вірменські ремісники, циганські лаутари — всі, хто тоді перебував у Бендерах, Варниці та їх околицях, будучи свідками відходу у вічність неординарної постаті, яка сміливо підняла прапор незалежності Української держави.

П. Орлик, виступаючи на церемонії поховання І. Мазепи, заявив наступне: «Цей славетний і високошановний вождь, якого великий вік залишив без нащадків, який володів безмежними багатствами – все надав задля свободи батьківщини... Він віддав навіть своє життя, щоби його батьківщина могла знищити московське ярмо...».

Пізніше, ставши гетьманом України в еміграції, а також на схилі свого життя П. Орлик завжди зберігав пам'ять про І. Мазепу як про великого українського патріота, людину виняткових здібностей.

Влучною з огляду на це видається також думка П. Орлика, продовжена І. Борщаком у 1932 році: «Ім'я славетного гетьмана Івана Мазепи вічно житиме безсмертною славою в пам'яті нашого народу, бо він хотів дати йому змогу розвинути у повній свободі всі його безмежні можливості. Нехай ні військо, ні народ не втратить надій! Наша справа справедлива, а справедлива справа в кінці завжди перемагає».

Проте після смерті І. Мазепи у середовищі української політичної та військової еміграції з центром у Бендерах постали декілька гострих проблем, які вимагали невідкладного рішення. Серед них – обрання нового гетьмана, визначення його статусу в умовах екзилу, головні завдання еміграції, встановлення її зв'язків з Україною та потенційними союзниками, вирішення питання щодо козацької та особистої долі скарбу І. Мазепи тощо.

Враховуючи те, що І. Мазепа при житті визначив П. Орлика «спадкоємцем своєї ідеї і звелів продовжувати розпочате діло», генеральний писар об'єктивно опинився у центрі розв'язання перелічених вище проблем.

Першою і найбільш складною видавалася справа розподілу величезних за мірками не лише того часу багатств покійного гетьмана, який не залишив, як відомо, конкретного заповіту з цього питання. Ця справа була обтяжена й тим, що її слід було вирішувати достатньо швидко та паралельно з обранням нового гетьмана України в екзилі; це питання протягом жовтня–листопада 1709 року турбувало всю українську військово-політичну еліту, яка на той час перебувала у Бендерах, Яссах та Варниці.

(Далі буде)

Теofil РЕНДЮК,
доктор історичних наук (Україна)

Вечір міжетнічної культури в Бухаресті

Осінній день, осінній час, осінні кольори. Ось так можна описати чудовий осінній день 15 жовтня 2015 р., коли у Бухаресті, в осідку українців з Бухаресту, відбувся Вечір міжетнічної культури, організований пані Ярославою Колотило – Головою Бухарестської філії СУР.

А також під час цієї міжетнічної культурної події відзначалась річниця пам'яті великої особистості і великого українського народного артиста Назарія Яремчука, який 20 тому років відійшов в інший, кращий світ. Він часто відвідував Румунію і виступав з концертами в тих містах, де проживають українці в Румунії, а також в Негостині, де Будинок Культури носить його ім'я.

На цьому вечорі були запрошені представники різних етнічних меншин, які проживають у Бухаресті.

Кожний представник з цих меншин представляв визначну особистість, або постать, відому в своїй культурі, артиста чи письменника.

Прикладом позитивним був з-між запрошених пан Сілвіу Феодор від Спільноти руських-липован з Румунії, який говорив про видатну постать Володимира Великого.

Також пан Сілвіу Феодор вручив Ювілейну Грамоту від Спільноти руських-липован з Румунії пані Ярославі Колотило, бувшому раднику у Міністерстві культури та культур в Румунії, з нагоди відзначення 25-річчя від заснування неурядових організацій етнічних меншин у Румунії.

Між запрошеними на цьому святі були представники грецької меншини з Бухаресту – пані Хаджю Сільвіяна та Нямцу Александра – обидві співачки, які відзначили велич їхньої культурної особистості Нікіса Феодоракіса і величний дух його заходів.

Після цього до слова був запрошений пан Богдан Міхай Поліпчук, голова Союзу поляків Румунії – Дом Полскі Бухареста, поета і перекладача, котрий зазначив, що і його коріння з прадіда по лінії батька українське. Пан Поліпчук Богдан прочитав деякі твори, написані ним і перекладені румунською мовою, в той самий час зазначаючи, що тяжко вижити тільки з письменства, а потрібно й іншу діяльність мати, він сам будучи комерційним представником в Америці.

До президії були запрошені також члени Демократичного Союзу Турко-Татарів Мусульман в Румунії і Голова Демократичного Союзу Болгарів в Румунії пан Лука Велчов.

До привітального слова цього заходу долучилися представники Посольства України в Румунії пані Олена Кузьминчук, секретар посольства, та пані Анна Гончарова з консульського відділу при Посольстві України в Румунії.

Від Союзу українців Румунії був присутній пан професор Іван Робчук – перший заступник голови Союзу українців Румунії та представник місіонерського дияконського відділу Української Автокефальної Православної Церкви для українців з Бухаресту диякон Штефан Лупшак.

Під час дискусій пані Ярослава Колотило розповідала про ті часи, як вони починали культурну діяльність у співпраці з іншими етнічними меншинами, які проживають у Румунії, і плідну співпрацю з різними культурними осередками з Бухаресту та Румунії.

Пригадала також той момент, коли були тяжкі часи займатися українським Союзом у Бухаресті, коли було важко здобути якийсь осідок або

будинок, де б могли збиратись українці з Бухаресту.

Незважаючи на тяжкі перепони, все врегулювалось на кращий напрям і результати стали видимими.

На завершенні цього святкування організаторка подякувала всім присутнім на ньому, зазначаючи, що важливість цих міжетнічних зустрічей дає можливість пізнати один одного, культуру, традиції та специфічність кожної з цих етнічних меншин, які проживають у Бухаресті і в цілій Румунії.

Після завершення свята всі гості були запрошені на маленький коктейль, фінансований Румунською державою через Державний Секретаріат, Відділ Міжетнічні Відносини та філією СУР з Бухаресту на чолі з Головою пані Ярославою Колотило, яка має мистецький дар гуртувати людей навколо себе і віддавати все, що найкраще існує в її душі.

диякон Штефан ЛУПШАК

Юрій ПАВЛІШ

РЕПОРТАЖНІ СОНЕТИ

(Копашиль)

Село, село, і серце одпочине,
Село, неначе писанка село...
Таким воно в щоденності було
Й завжди до нього вільно думка лине.

В кожній руці думок нове весло,
До нього всі таланливі мрій плини,
Де зранонька пливе бажань русло.

Селянський син, я виріс на селі
Так само, як і різних фахів королі
І генії винаходів та слова.

І селами втішається земля,
І селами птахи, ліси, поля,
Де молока дає дійна корова.

Пригадую нанашку Красняничку
Мене оберігала, як свого,
І дарувала навіть і чого
Я не бажав. Така ж селянська звичка.

Мов чую діда Крьоку, те «ого»,
Що у мені у Копашели кличка.
А копашильська дорога косичка
Ввійшла, мов герб, в церковну корошов.

Від всякого оберігала лиха
Мене щоднини тіточка Шманиха.
Була вона в сім'ї молодша мами.

Сьогодні в Тімішорі добре знана
Її донька ще, тітчанка Іляна.
В мене і тітка теж між образами.

У Кичері ми мали виноградник
І яксь голди орної землі,
Яка мені родила мозолі
Бо й я робив, як будь-який челядник.

Колись садив черешні немалі
Там брат Іван, скрізь золотий урядник,
І хоч я старший, добрий мій порадник,
Бо все життя, насправді й взагалі.

Село, село родиме, Копашиль,
Я з Копашели набираю крил,
Коли хочу й куди хочу летіти.

Чи кажу, чи не кажу, як було,
Не одним Копашиль – рідне село.
А побратими, всі, – селянські діти.

Дружини гетьманів України: забуті долі

(Продовження з попереднього числа)

Невдача змінювала невдачу, і Данило заледве врятувався. Залишалось чекати нападу. Гетьман зайнявся обороною Чигирина, оскільки ще й кошовий отаман Брюховецький оголосив про свій намір заявитися до столиці. Якесь безпідставна тривога злякала Виговського — він потайки зник з міста “в одному сукмані і на одному коні” і полишив жіноцтво напризволяще. Він шукав захисту в коронного обозного Андрія Потоцького в Білій Церкві.

Залишається не зрозумілим, чому гетьманша Олена не подалася з чоловіком із Чигирина, а дружина Данила Виговського - Катерина лишилася беззахисною в Смілі тоді, коли чоловік її також опинився в Андрія Потоцького.

В такій ситуації жінкам довелося думати про самозахист та готуватися до облоги в недостатньо укріплених палацах за надмірно складних умов. Становище Чигирина було сприятливішим: там налічувалось близько 600 гармат, 400 діжок пороху і чотири сотні залози з поляків та німців.

Значно гірше довелося старшій доньці Хмельницького, його улюблені Катерині: її дім у Смілі захищали земляний вал, частокіл і кілька давніх гармат, придатних хіба що для декорації; в ролі супротивника виступав рідний брат на чолі загонів, які колись водив у бій її батько, — трагічна іронія долі!

Небезпека була тим відчутнішою, що всюди подекували про Богданові скарги, заховані в палацах, — слід було чекати пограбування.

Мимоволі постає питання: що ж робили чоловіки, аби звільнити своїх дружин? Виговський обмежився розсиланням послань, а Данило чинив значно рішучіше: він вимагав воєнної підтримки в союзників, рвався на допомогу Чигирину й Смілі, оточених ворожим населенням.

З ватагою сміливців Данило рушив на Смілу, обложу козаками, тоді ж Юрій Хмельницький йшов до Чигирина з Сірком. Нещасний потрапив до рук ворогів. Відісланий до Москви, Данило розпрощався з життям 30 листопада, поблизу Калуги, внаслідок жорстоких тортур. Тіло повернули родині.

Тоді ж, коли Данило потрапив у полон, ніжинський полковник Василь Золотаренко взяв штурмом палац, де перебувала його дружина. Однак Золотаренко не знущався над беззахисною жінкою — обмежився лише пограбуванням палацу. Дружину Данила відіслали під охороною до Суботова. Удові передали тіло чоловіка, яке вона поховала в місцевій церкві, біля батька та брата.

Тепер настала черга Чигирина. Юрій із січовиками і лівобережною вольницею козацькою оточив резиденцію свого батька, пропонуючи здатися без жодних умов, і після відмо-

ви штурмував палац. Не відомо, хто був командувачем оточеної залози, але головні накази давала сама гетьманша Олена, яка все ще сподівалася на швидку допомогу від чоловіка і переконувала в цьому усіх. Опір був одчайдушним, упродовж тижня приступи не мали успіху, але зрештою енергія ослабла, і гетьманша вирішила здатися. Гарнізон приєднали до війська союзників і відіслали на схід, незважаючи на протести, артилерія дісталась Запорозькому Війську, приватне майно було пограбоване.

Юрій байдуже спостерігав, як розкрадали надбані батьком багатства, а колишня гетьманша зі своїм почтом була відіслана до Суботова, де мала чекати на вирішення власної долі. Виговський після всіх невдач вирішив зректися гетьманства.

Полонянкам довелося пробути в Суботіві майже рік, лише в жовтні 1660 року Олені Виговській дозволили виїхати звідти з усіма жінками при ній і добром. А в Суботіві лишалась Катерина Виговська, донька Богдана, яку брат відпустив на волю ще раніше, але вона не мала де дітися, оскільки дім у Смілі згорів. З волі випадку овдовілий за два роки перед тим Тетеря прибув до Чигирина, щоб обійняти посаду писаря.

У Суботіві він зустрівся з удовою, що лаштувалась до важкої дороги. Поїздки відкладали з дня на день з різних причин. Тим часом Тетеря з Катериною вподобали одне одного і наприкінці 1660 року повінчалися, за згодою гетьмана, в Суботіві без будь-якої пишноти. Юрій призначив їм Суботів за тимчасову резиденцію.

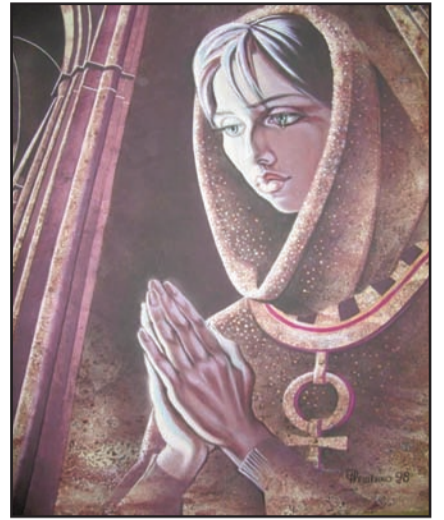
Інакша доля випала її молодшій сестрі, дружині полковника Івана Нечая, прибічника Виговського. Він загинув під час облоги Бихова 4 грудня 1659 року. Нечай, на думку Беневського, потрапив у полон і помер від тортур. Історик Соловйов додає, що коли тіло чоловіка привезли дружині, вона раптово померла з горя. Відтоді не маємо жодних вісток про Олену. Вона і зникла з арени суспільного буття так само непомітно, ж непримітно й жила. Вочевидь, вона не прагнула грати помітної ролі, ж-от старша сестра Катерина.

Так само печально відійшли й інші члени роду Виговських. Звістку про смерть чоловіка (гетьмана засудили та розстріляли) Олена Виговська отримала в погано захищеному прикордонному маєтку.

Наближених осіб охопила паніка, всіх страшенно вразила страта воеводи — подія безприкладна в тодішній Польщі. Шляхта, яка посідала землі староства, була не проти скористатись нагодою для грабунків.

Тільки брат Олени Виговської, Юрій, не втратив самовладання; він одіслав жінок і дітей у безпечне місце, залишився з хворою сестрою, і вони зникли звідти лише через кілька днів.

(Далі буде)

Михайло ВОЛОЩУК

Чом ти плачеш?

– Чом ти плачеш, чоловіче,
Побілів, немов стіна?
Що, померла твоя мати,
Свекруха моя лиха?!

– Матуся ще не померла,
Чистить ще й сьогодні став,
Але чув, що твій любовник
З восьмого поверху впав.

До кельнера

– Як ти можеш нас вгощати
Руками брудними,
Нести нам котлети й пиво
Й класти на стіл ними?

– Пробачте мене, панове,
Щиро Вас благаю,

Але я, як вам сказати,
Інших рук не маю...

Дружина своєму мужу

– Треба купити фіранок,
Це мене кортить,
Вкласти його на вікно,
Де дівчина спить.

Має вже п'ятнадцять років,
Знає все село,
А парубки зазирають
Вже в її вікно.

Бо коли дівча лягас,
Щоб з'єднатись з сном,
Й коли себе роздягас,
Всі вже під вікном.

– Нащо кільтувати гроші
Саме в пору цю?
Слухай добре, моя жінко,

Що тобі скажу:

Замість неї роздягайся
Коло вікна ти,
Й тоді куплять нам, напевно,
Фіранок вони.

Бо коли тебе побачать,
Яка ти краса,
Усі вони повтікають
З-під дочки вікна!..

Син до батька

– Скажіть, батьку, чи це правда
(Чув від баби Руть),
Що чоловіки жонаті
Зовсім менш живуть.

– Це то бабські поговірки,
Бабський рот – це тьма,
Усім жонам то здається,
Що довге життя...

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

«ЕНІГМИ» – 40 РОКІВ!

Тому 40 років (20.09.1975) у восьмирічній школі села Пергівці, громада Тодирешти, Сучавський повіт, був створений шкільний гурток, маючи назву «Енігма» під мою «командою», і, розуміється, із моєї ініціативи.

Там, у ті часи, «енігмісти» розв'язували різні задачі із журналів: «Албіна», «Пентру Патріє», «Магазін», «Ребус», але і задачі із газети «Новий вік». Іде мова про рубрику «Для вас, учні і піонери».

У «Новому віку» (нині «Вільне слово») писалося про цей гурток та друкувалися імена тих, що відповідали правильно на дані задачі. Дякуємо гарно!

На жаль, тільки «Магазін» ще має таку рубрику...

На 20.09.2015 р. частина членів гуртка «Енігма» зустрілася з нагоди сповнення 40 років від часу заснування гуртка.

Кожний колишній учень розказав про свою дорогу у житті, розв'язав кілька задач, нагадав про ті часи.

На жаль, чотири із них, а саме Дмитро Балан, Марія Грігоріян, Іван Преліпчан та Константин Ігнатеску покинули нас. Хай їм буде земля пером і пухом!

Втручалася у приготуванні зустрічі Дойна Лягу, а читала каталог унів. доц. д-р інженер Анна Лягу. Дякую гарно!

Моє прохання до редакції опублікувати цей матеріал. (Як же ні? – н.р.).

Фото і текст:
Микола КУРИЛЮК

МАРИЦЕЙСЬКІ УЧНІ РОЗВ'ЯЗАЛИ «КВАДРАТ»

Учні VII-го класу Гімназійної школи села Марицея громади Дарманешти з повіту Сучава розв'язали «квадрат», вміщений у «Вільному слові» Н-р 17-18 за 2015 р.

Вони це зробили з допомогою викладача української мови Емілії-Данієли Барбір, яка є й директором школи.

Відповіді: СУП, УРА, ПАЖ

Ось їх ім'я: Каріна Копішка, Клаудіу Кошман, Луїза

Кряце, Богдан Матейчук, Роберта Парлог, Роберт Робчук, Єлисавета Стрельчук, Аліна Смокот, Камелія Шесурські, Ніколета Загаріє, Андрей Гуцану.

Маю прохання до викладачів української мови, щоб вони розв'язували маленькі ребуси, які будуть опубліковані у журналі «Вільне слово».

Це буде на їхню користь!

Фото і текст:
Микола КУРИЛЮК

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

НАШІ ДІТИ – НАША ГОРДІСТЬ!

На Фіналі Національного чемпіонату з дзюдо, які пройшли в Залі Спорту в м. Дробета Турну Северін, наш учень VII-го класу із села Шука Іван Дзіцак Тіміського повіту виборов золоту медаль. Він і активний учасник формації «Калина-Шука», якою керує талановита, активна пані Мар'яна Брашов'яну, вона будучи і головою місцевої організації СУР, яка нещодавно святкувала своє 15-ліття від заснування.

Вітаємо нашого переможця-дзюдока з таким гарним та успішним результатом. Бажаємо і надалі йому плідних успіхів! (Л.П.-К.)

ЖОВТЕНЬ

Розмальовує, фарбує
місяць Жовтень навкруги.
Ніби танець він танцює,
Ще й співає залюбки.
Про пташок у вирію,
тихий затишок дібров,
І про місяць Вересень,
що від нас уже пішов.

Лариса НЕДІН

ПОРА ОСІННЯ

В жовтні жовте сонце гріє
Так, що все навкруг жовтіє.
Жовті квіти і листочки,
Жовті дині й огірочки,
Що достигли на насіння,
Бо прийшла пора осіння.

Ганна ЧЕРІНЬ

Бойко ГРИЦЬКО

Чому Тимко подряпаний

– Чому це ти подряпаний? -
Юрко Тимка пита.
Тимко йому відказує:
– Та я ж купав кота!

– А я от не подряпаний,
Хоч теж купав свого.
– Еге, ти ж не викручував
І не сушив його!

Де Іванко?

– Де Іванко? – запитав
наш учитель Тому.
– Та він ногу поламав
і побіг додому!

Пояснила

– Чого увесь урок ти, Лідо,
пасешся в зошиті сусіда?
– Перевіряю я Семена:
чи вірно він списав у мене?

Чи знаєте ви, що:

- Половина продуктів, які сьогодні споживають у світі, були вирощені фермерами в Андах. Звідси ми маємо картоплю, кукурудзу, солодку картоплю, гарбузи, кабачки, всі види бобових, арахіс, маніоку, кешью, ананаси, шоколад, авокадо, томати, перець, папайю, полуницю й багато інших.

- Харчова цінність насіння кабачка й гарбуза підвищується з часом. Зокрема, у насінні, що пролежала півроку, набагато більше білку, ніж у щойно зібраній.

- У Біблії сіль згадується більше тридцяти разів.

- Лише 5 відсотків виробленої щороку солі надходить до нас на стіл. А 95 відсотків використовується для консервування м'яса, прокладки доріг, дублення шкіри, виробництва корму для худоби, скла і миючих засобів.

- Всі знають про вітаміни А, В, С, D і Е. Менш відомий вітамін К (сприяє нормальному функціонуванню печінки), вітамін Т (ефективний при лікуванні анемії), вітамін Н (також називаний біотином) і вітамін U (допомагає в лікуванні виразок).

СУЧАВСЬКИЙ ПОВІТ: ІХ-ий ФЕСТИВАЛЬ КАПУСТИ В МІЛІШІВЦЯХ

Село Мілішівці стало містом внаслідок закону з 2004 р. разом з іншими сімома громадами. В 1991 р. тут було 2928 жителів, а в 2011 р. – приблизно 5000. Тут проживають багато українців.

Мешканці Мілішівців вирощують, між іншими овочами, і багато капусти та огірків; вони їх кладуть квасити, а потім продають у всій нашій країні, по всій Румунії.

В 2007 р. примар Мірча Лаурус організував І-ий фестиваль капусти. Цього року на фестиваль прибули навіть артистичні колективи із-за кордону.

Відкрив фестиваль 8.09.2015 р., коли тут є і храм церкви Богородиці Марії, примар Мірча Лаурус. Після нього промовляв також і його заступник Вікентіє Попеску, навіть і пан Константін Гарасім – префект Сучавського повіту, який похвалив мешканців міста-села Мілішівці, які чудово представляють Сучавський повіт, Буковину.

Пан Юрій Лазер, директор місцевого дому культури, доклав усі зусилля, щоб усе було в порядку.

Артистичну програму представляла Одя – гарна молодиця у прекрасному національному костюмі.

Спектакль відкрив Андрій Михайлов із Фелтічень, який проспівав кілька народних пісень. Ще співали народні пісні: Андрея Загарія із Манівців, сестри Луца із Городніку де Сус, сестри-близниці Балабан, а також Данієла Прікіч, Андрея Марущак, Адіна Лаврик, Данієла Лаурус та Діана Ігнат.

Ансамбль братів Гоштюг із Чернівців, Україна, виступив магістрально. Їм аплодували на ногах на відкритій сцені.

Ще виступали ансамблі: «Квіти Вікову де Сус», «Ценцеройул» (Ясловець), «Фретеучанка» (Фретеуці Век) на високому рівні.

Надвечір примар роздавав учасникам смачні голубці, що варилися у величезному казані.

Молодь, та не тільки вона, забавлялася до самого ранку.

Ансамбль дівчат із Мілішівців та конкурс «Найкраща се-

ла» дуже сподобалися учасникам.

До побачення, до 2016 р., до ювілейного фестивалю!

Текст і фото:
Микола КУРИЛЮК

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ: Головний редактор – Іван КОВАЧ;

Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ та Роман ПЕТРАШУК

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ,

Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК

Друкарня «S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.» Бухарест, Румунія; ISSN 1223-8988

Adresa redacției: Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,

Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: uur.vilneslovo@gmail.com

Наклад фінансований
Союзом українців Румунії

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.